

Besluit Verlenen ontheffing

Volkshuisvesting Arnhem
T.a.v. de heer J.H.M. Bouwmeister
Postbus 5229
6802 EE ARNHEM

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 20

Locatie
Kluizeweg 101-187 te Arnhem
Activiteit
Sloop en nieuwbouw Kluizeweg Arnhem

Gemeente
Arnhem

Geachte heer Bouwmeister,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 zijn figuren van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de locaties van de tijdelijke voorzieningen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

U ontvangt nu het definitief besluit. U mag pas met de activiteiten beginnen als u het definitieve besluit heeft ontvangen.

Wij publiceren dit definitief besluit www.overheid.nl. Diegenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

Datum

21 april 2022

Zaaknummer

2021-010373

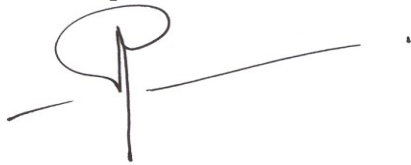
Blad

2 van 20

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op gelderland.nl. U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Pauline Reijnen
Afdelingsmanager Vergunningverlening en Handhaving

Documentnummer(s) inzage stukken:

03514937, 03514947, 03514948, 03514950, 03514951, 03654709

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Locatie tijdelijke mitigerende maatregelen

Beroep

Diegenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
3 van 20

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Volkshuisvesting Arnhem te Arnhem hierna te noemen de aanvrager, van 27 juli 2021 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- Onder het kopje '*zienswijzen*' worden de binnengekomen zienswijzen behandeld;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie* en *overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 27 juli 2021 ontvingen wij een aanvraag van Volkshuisvesting Arnhem te Arnhem voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis en voor het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de aangevraagde werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Er zijn zienswijzen binnengekomen naar aanleiding van publicatie van het ontwerpbesluit.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.8 lid 1 en lid 5, van de Wet natuurbescherming

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
4 van 20

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Volkshuisvesting Arnhem te Arnhem,

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen, zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soort(en), verbod(en) en belang(en)

Soort	Verbod	Belang
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen
Gewone grootoorvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)		

Belang:

A: Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het plangebied, zoals aangegeven in figuur 1 en 2 van bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 31-12-2023 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort(en), verbod(en) en belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-010373.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
5 van 20

6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-010373.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-010373.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soort(en).
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-010373. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. Vanaf het moment dat verstorende werkzaamheden plaatsvinden is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
6 van 20

exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.

13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2021-010373.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 3 en die zijn opgenomen in de "Natuurtoets sloop appartementencomplex Kluizeweg, Arnhem. ATKB-De Groene Ruimte Projectnummer 20164, 26-7-2021" dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
16. Voor het ongeschikt maken voor vogels of vleermuizen mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen (zoals purschuim) gebruikt worden om gaten dicht te zetten en geen netten of andere materialen te gebruiken waarin ze verstrikt kunnen raken.
17. Als in de broedperiode gewerkt wordt dienen aanwezige broedgevallen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te blijven. Een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of en welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

18. Er mag alleen ongeschikt gemaakt worden in het actieve seizoen van vleermuizen, lopend van 1 april tot 15 oktober en (absoluut!) niet in de kwetsbare kraamperiode (niet tussen 1 mei en 15 juli). Het ongeschikt maken moet maximaal 2 weken voor de start van werkzaamheden worden uitgevoerd. Echter tussen het ongeschikt maken en de start van de werkzaamheden moeten wel minimaal 3 dagen zitten waarop het weer bij zonsondergang geschikt is geweest voor vleermuizen: minimaal 10 graden Celsius, weinig wind (5 Bft) en droog. Na deze drie dagen moet nogmaals met een avondcontrole door een vleermuisdeskundige, en bij geschikt weer voor vleermuizen, gecontroleerd worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode moeten plaatsvinden, moet het ongeschikt maken en deze controle tussen 15 september en 15 oktober worden uitgevoerd.
19. Bij de sloop dienen bij voorkeur hoeken van te slopen bebouwing verwijderd te worden en gaten van minimaal 0,75 bij 0,75 m om de 4 m in de spouw gemaakt te worden. Dakbedekking, dakbeschot, gevelbetimmering, boeiboorden, muurplaten en kozijnen dienen zoveel mogelijk

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
7 van 20

handmatig verwijderd te worden. Waar nodig kan de bebouwing met bouwlampen sterk verlicht worden.

20. Indien bij de controleronde uitvliegende vleermuizen worden waargenomen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle worden uitgevoerd of de vleermuizen echt vertrokken zijn, zoals omschreven bij voorschrift 18. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen uitvliegende vleermuizen meer worden waargenomen.
21. Alle potentiële in-/uitvliegopeningen worden door middel van exclusion flaps afgesloten.
22. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, wordt het werk ter plaatse stopgezet totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. De ecologisch deskundige wordt hierbij geraadpleegd. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, moet contact opgenomen worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
23. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
8 van 20

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Volkshuisvesting Arnhem is eigenaar van een appartementencomplex aan de Kluizeweg 101-187 in Arnhem. Het complex is in zeer slechte staat. Sloop is daarom onvermijdelijk. Na sloop wordt op dezelfde locatie vervangende nieuwbouw gepleegd.

Het te slopen complex bestaat uit één aaneengesloten L-vormig gebouw van vier verdiepingen. Vanwege de slechte staat van het gebouw zijn de galerijen aan de westzijde van het gebouw op dit moment gestut. Het gebouw bevat een spouwmuur tussen elke verdieping. De kopse noord-, oost- en westgevel (gevels zonder ramen) bevatten veel open stootvoegen. Ook andere gevels bevatten open stootvoegen, ruimte tussen gevel en dakrandafwerking en ruimte rond raamkozijnen. Rond het gebouw is enkel verharding, gemaaid gras en in zeer beperkte mate onderhouden groen aanwezig. De omgeving is bosrijk, met name aan de noordkant bossen. Aan de Kluizeweg zelf is een oude bomenlaan aanwezig.

In het bij de aanvraag toegevoegde projectplan “Natuurtoets sloop appartementencomplex Kluizeweg, Arnhem. ATKB-De Groene Ruimte Projectnummer 20164, 26-7-2021” zijn opgenomen:

- het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- een effectbeoordeling van het project;
- de te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- alternatievenafweging;
- onderbouwing wettelijk belang;
- beoordeling staat van instandhouding.

De planning van de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden is afhankelijk van de ontheffingsprocedure en wordt na ontheffingverlening zo spoedig mogelijk opgestart.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft een ecologische onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen en vogels in 2018 (“Nader onderzoek beschermde soorten Kluizeweg, Arnhem. De Groene Ruimte, Wageningen. Projectnummer: 18893. 15 oktober 2018”). In 2018 zijn bij het onderzoek geen beschermde soorten (vleermuizen en vogels) aangetroffen. Het onderzoek is herhaald in 2020 (“Nader onderzoek beschermde soorten Kluizeweg, Arnhem. ATKB-De Groene Ruimte, Projectnummer 20112, dd. 22-12-2020”) en toen bleken er wel degelijk een aanzienlijk aantal vleermuizen in het gebouw hun verblijfplaats te hebben.

De aanvrager heeft aangegeven dat de onderzoeken zijn uitgevoerd op basis van het op dat moment vigerende vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus en de kennisdocumenten van BIJ12.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
9 van 20

Tabel 2 geeft een overzicht van de resultaten van het uitgevoerde ecologisch onderzoek in 2020 en de te verwachten effecten van het project.

Tabel 2: Resultaten ecologisch onderzoek en effectbeoordeling

Aangetroffen soorten	Aantal aangetroffen verblijfplaatsen	Aantal verblijfplaatsen waarop negatieve effecten verwacht worden, als gevolg van de sloop
Gewone dwergvleermuis	Verspreid liggende kraamverblijfplaatsen met in totaal naar schatting 230 exemplaren. Drie paarverblijfplaatsen.	Idem als aangetroffen verblijfplaatsen
Gewone grootoorvleermuis	Zomerverblijfplaats van naar schatting 5 exemplaren.	Idem als aangetroffen verblijfplaatsen

Niet aangetroffen zijn:

- reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

Mitigerende maatregelen

Tabel 3 geeft een overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. De voorzieningen worden aangebracht conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Ongeschikt/onbereikbaar maken vaste verblijfplaatsen in te slopen gebouw.

Voorschriften over het ongeschikt maken zijn opgenomen in voorschriften 18 tot en met 22.

De exacte werkwijze wordt in een werkprotocol vastgelegd en ter plekke door de vleermuisdeskundige begeleid.

Tabel 3: Overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Permanente mitigatie
Gewone dwergvleermuis Gewone grootoorvleermuis	Begin mei 2021 zijn er 5 tijdelijke kraamkasten van het type Vivare Pro VK SK01 aangebracht. Voor de exacte locatie zie figuur 4 en 5 in Bijlage 3. De kraamkasten voldoen daarmee aan de eis dat in elk geval 1 kraamseizoen zowel de oude als de tijdelijke kraamvoorzieningen aanwezig moeten	In de nieuwbouw worden vier permanente kraamkasten (groot en geschakeld, zodat ze 100-den exemplaren kunnen herbergen) en 16 permanente zomer- en paarverblijven aangebracht.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
10 van 20

	<p>zijn en dat de tijdelijke kraamkasten binnen een straal van 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen moeten worden geplaatst.</p> <p>De aangebrachte kasten kunnen ook gebruikt worden als zomer- en paarverblijf. Daarmee wordt voorzien in de tijdelijke mitigatie van de aanwezige zomer- en verblijfplaatsen in de te slopen flat.</p>	<p>De permanente voorzieningen (20 in totaal) worden in de te realiseren nieuwbouw aangebracht. Detaillering van de exacte locatie zal in overleg tussen de vleermuisdeskundige en de architect plaatsvinden, en ter toetsing aan de ontheffingverlener worden voorgelegd.</p>
--	--	--

Beoordelingskader

Tabel 4 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 4 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
Er is voldoende onderzoek uitgevoerd naar alle mogelijk voorkomende soortgroepen en alleen op de aangevraagde soorten treedt een effect op door het project.	Ja
Het onderzoek naar de aangevraagde soorten is door deskundigen uitgevoerd en door ons als voldoende beoordeeld.	Ja
De negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden worden met de voorgeschreven maatregelen voldoende gemitigeerd en gecompenseerd.	Ja
De alternatieve locaties, werkwijze, inrichting en planning zijn voldoende afgewogen en er is geen bevestigend alternatief.	Ja
Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd.	Ja
De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.	Ja

Zienswijzen

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit is een zienswijze binnengekomen. De zienswijze is afkomstig van: Holleman Beheer B.V. Oremusplein 85-86 6815 DV Arnhem, namens de bewoners van VvE Oremusplein 1-55 te Arnhem, binnengekomen op 22 maart 2022.

Op 19 april 2022 is een aanvulling op de eerder ingediende zienswijze geregistreerd bij de provincie, naar aanleiding van een overleg tussen de indieners van de zienswijze en de aanvragers van de ontheffing Kluizeweg.

Samenvatting zienswijze van 22 maart 2022:

Er is recent (5 januari 2022) voor een flat aan het Oremusplein 1-55 te Arnhem ook een ontheffing soortenbescherming (zaaknummer 2021-001372) verleend door de provincie Gelderland. De flat

aan het Oremusplein en de flat aan de Kluizeweg zijn hemelsbreed ca.60 meter van elkaar verwijderd.

In de flat aan het Oremusplein is, volgens de tekst van de zienswijze, een winterverblijfplaats vastgesteld voor ongeveer 230 exemplaren van de gewone dwergvleermuis, terwijl in de flat aan de Kluizeweg een kraamverblijfplaats voor ongeveer 230 exemplaren is vastgesteld. Ook worden beide flats tussen de kraam- en winterperiode door een klein deel van de populatie gebruikt als dagverblijfplaats.

Nu door de provincie voor beide plannen ontheffing is verstrekt en ingestemd is met het ontoegankelijk maken van de stootvoegen in de beide flats wordt volgens de indieners van de zienswijze de gehele populatie direct bedreigd, omdat de huidige verblijfplaatsen permanent ontoegankelijk worden gemaakt, zowel overdag als 's nachts. De paar vleermuiskasten die volgens de ontheffingen moeten worden opgehangen zijn niet afdoende om de populatie voldoende alternatieven te bieden en indieners zijn bang dat de gehele populatie hierdoor moet gaan zwerven en uiteindelijk geen verblijfplaats meer zal kunnen vinden, omdat alle geschikte locaties onbereikbaar zijn gemaakt. De kans dat hierdoor de gehele populatie in gevaar komt, verdwijnt of sterft is hierdoor aanwezig.

Indieners verwachten van de provincie Gelderland dat die het besluit van de Kluizeweg opschort en het besluit nog niet definitief maakt, zodat verblijfplaatsen in beide flats niet gelijktijdig ongeschikt gemaakt worden en ze vinden dat de uitvoering van het Oremusplein voorrang in de uitvoering moet krijgen, omdat hiervoor eerder een ontheffing is verleend.

Reactie op zienswijze

In beide ontheffingen voor resp. het Oremusplein en de Kluizeweg zijn op zichzelf staande, tijdelijke en permanente maatregelen opgenomen om het verlies van verblijfplaatsen (kraamverblijfplaatsen, een winterverblijfplaats, zomer- en paarverblijven) te mitigeren.

Door de voorgenomen activiteit wordt bij het Oremusplein een kraam- en massawinterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in flat 1 aangetast. Door gefaseerd te werken, ongeschikt te maken buiten kwetsbare perioden en in flat 2, waar geen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn vastgesteld, een groot aantal permante voorzieningen te realiseren één jaar voordat flat 1 ongeschikt wordt gemaakt, is het aannemelijk dat vleermuizen voldoende mogelijkheden hebben om al dan niet tijdelijk uit te wijken. Nadat vleermuizen een jaar de kans hebben gehad om de nieuwe verblijfplaatsen in flat 2 te ontdekken, wordt flat 1 ook ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode. Ook bij de renovatie van flat 1 wordt een groot aantal permanente voorzieningen gerealiseerd, waardoor na afronding van de werkzaamheden in beide flats voldoende verblijfplaatsen beschikbaar zijn voor vleermuizen. De mitigerende maatregelen zijn niet afhankelijk van andere projecten en niet gepland in andere gebouwen dan flat 1 en flat 2. Hetzelfde geldt voor de mitigerende maatregelen, die zijn opgenomen in de ontheffing voor de Kluizeweg. Begin mei 2021 zijn er 5 tijdelijke kraamkasten van het type Vivare Pro VK SK01 aangebracht. De kraamkasten voldoen daarmee aan de eis dat in elk geval 1 kraamseizoen zowel de oude als de tijdelijke kraamvoorzieningen aanwezig moeten zijn. De aangebrachte kasten kunnen

ook gebruikt worden als zomer- en paarverblijf. Daarmee wordt voorzien in de tijdelijke mitigatie van de aanwezige zomer- en paarverblijfplaatsen in de te slopen flat.

In de nieuwbouw worden vier permanente kraamkasten (groot en geschakeld, zodat ze 100-den exemplaren kunnen herbergen) en 16 permanente zomer- en paarverblijven aangebracht. Ook hier geldt dat de mitigerende maatregelen beschouwd kunnen worden als “op zichzelf staande” maatregelen, die niet afhankelijk zijn van maatregelen of werkzaamheden in een ander gebouw in de nabijheid. Door de eis dat er 1 jaar overlap moet zijn tussen de bestaande kraam- en winterverblijfplaatsen en de nieuwe voorzieningen is de kans op “zwerven” geminimaliseerd.

Samenvatting van de aanvullende zienswijzen van 19 april 2022:

1. De sloop van de flat aan de Kluizeweg staat gepland in dezelfde periode als het onderhoud aan de hoge flat aan het Oremusplein. Beide flats maken onderdeel uit van hetzelfde netwerk aan verblijfplaatsen voor dezelfde kolonie van meer dan 200 vleermuizen. In de ontheffingsaanvraag van de sloop (welke een half jaar na de aanvraag voor de renovatie is ingediend), wordt onvoldoende rekening gehouden met cumulatieve effecten op de kolonie vleermuizen. Ecologisch gezien zijn beide projecten onlosmakelijk aan elkaar verbonden, en dienen daarom ook als dusdanig behandeld te worden.

Reactie op zienswijze:

Zoals eerder gesteld zijn de mitigerende maatregelen als op zichzelf staande maatregelen opgenomen in de ontheffingen. Dat kan ook niet anders, want beide projecten hebben verschillende planningen en uitvoeringstijdstippen. Door de eis dat er minimaal 1 jaar overlap moet zijn tussen de aanwezigheid van vervangende kraamverblijfplaatsen met de bestaande kraamverblijven, is het mogelijk dat het eerder vergund project aan het Oremusplein toch een latere startdatum kent dan het project Kluizeweg.

2. De vleermuizen in de te slopen flat worden met 4 geschakelde kraamkasten te marginaal gecompenseerd. Vier geschakelde kasten bieden over het algemeen voldoende ruimte voor ruim 200 dieren. Hierbij stelt het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis, dat inbouwkasten per definitie minder geschikt zijn dan de oorspronkelijke verblijfplaatsen. Daarom is het gebruikelijk om een meervoud aan kasten aan te bieden. Ter illustratie wordt de kolonie in de te renoveren flat met ten minste 16 geschakelde kraamkasten gecompenseerd, aangevuld met behoud en geschikt maken van delen van de oude spouwmuren en het plaatsen van niet ingebouwde vleermuiskasten aan de dakranden. Op deze manier krijgen vleermuizen de nodige keuze uit beschikbare microklimaten, verspreid over de gebouwen. Van de te slopen flat is bekend dat de kolonie zich aan ten minste 2 zijden van het gebouw begeeft. Dat is natuurlijk niet zonder reden.

Reactie op zienswijze:

In de flat aan het Oremusplein is sprake van een kraamverblijf en een massawinterverblijf. In het complex aan de Kluizeweg is alleen sprake van een kraamverblijfplaats. Daarnaast staat de flat aan de Kluizeweg al geruime tijd leeg, waarmee de aantrekkingskracht als verblijfplaats in het algemeen afneemt. Daarom zijn de opgelegde mitigerende maatregelen niet met elkaar te vergelijken, zoals indieners hier doen.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
13 van 20

3. Mogelijk is er in de aanvraag van Volkshuisvesting gesteld dat ook de flats aan het Oremusplein als alternatieve verblijfplaats kunnen dienen, om op deze manier met minder mitigatie af te kunnen. Deze mogelijkheid wordt in het kennisdocument genoemd. In de huidige situatie kan dit echter geen geldig argument zijn, daar werkzaamheden en verstoringen min of meer gelijktijdig zullen plaatshebben.

Reactie op zienswijze:

Er is in de aanvraag voor de Kluizeweg geen rekening gehouden met mogelijke verblijfplaatsen en mitigatie daarvan in de flats aan het Oremusplein. Er is dus voor de mitigerende maatregelen voor de Kluizeweg geen sprake van een lagere mitigatiefactor vanwege opgelegde maatregelen aan het Oremusplein.

4. Er is geen detaillering van de permanente mitigatie in de nieuwbouw bekend, waardoor onmogelijk kan worden beoordeeld of de voorgenomen mitigerende maatregelen wel voldoen en haalbaar zijn.

Reactie op zienswijze:

Onder het kopje Mitigerende maatregelen staat in de ontheffing Kluizeweg als eis: "In de nieuwbouw worden vier permanente kraamkasten (groot en geschakeld, zodat ze 100-den exemplaren kunnen herbergen) en 16 permanente zomer- en paarverblijven aangebracht". Dat is voor ons een voldoende detailniveau, gekoppeld aan de eis dat het aanbrengen van de permanente voorzieningen onder leiding van een ecologisch deskundige moet plaatsvinden.

5. In het ontwerpbesluit staat dat er o.a. twee tijdelijke kraamkasten aan de zijgevel van het aangrenzende flatgebouw aan de Mendelssohnlaan zijn opgehangen. Deze twee kasten zijn bij een storm in maart verloren gegaan en zijn deze niet direct teruggebracht. Hierdoor kan er niet aan de benodigde gewenningsperiode worden voldaan, en kan er dus niet vanaf 1 april 2022 ongeschikt worden gemaakt.

Reactie op zienswijze:

De betreffende kasten zijn in het vroege voorjaar van 2021 opgehangen en zijn daarmee een heel kraamseizoen overlappend geweest met de bestaande kraamverblijfplaatsen aan de Kluizeweg. Het feit dat de kasten door een storm kortstondig niet aanwezig geweest zijn betekent niet dat daarmee niet aan de eerder genoemde eis kan worden voldaan. De periode maart wordt namelijk niet als kraamseizoen beschouwd en dan zijn vleermuizen nog niet actief.

6. In het ontwerpbesluit staat dat er drie paarverblijfplaatsen in de te slopen flat zijn aangetroffen. Ter compensatie zouden er op twee plekken kraamkasten beschikbaar moeten worden gesteld. Naast het gegeven dat dit niet, althans niet voldoende en onjuist, is gebeurd, is dit deze maatregel ook niet voldoende ter vervanging van de drie oorspronkelijke paarverblijfplaatsen. Mannetjes vertonen namelijk sterk territoriaal gedrag, waardoor er op ten minste drie plekken kasten hadden moeten hangen, op ruime afstand van elkaar.

Reactie op zienswijze:

Als tijdelijke maatregel zijn vijf kraamkasten op twee verschillende locaties aangebracht in voorjaar 2021. Dus er zijn in totaal vijf plekken locaties beschikbaar, waarvan twee kasten op één locatie vrij ver uit elkaar hangen en de drie andere kasten op de andere locatie weliswaar

dichter bij elkaar hangen maar de twee buitenste gezien de grootte van de kraamkasten, ver genoeg uit elkaar hangen om functioneel te kunnen zijn.

7. In het ontwerpbesluit van de sloop staat dat er buiten de invloedssfeer van broedende vogels gewerkt moet worden. Dit is onmogelijk als het gebouw in zijn geheel wordt gesloopt. Bekend is dat het gebouw geschikt is als nestplaats voor gebouwbewonende vogels. De te slopen flat zou dus buiten het broedseizoen ongeschikt moeten worden gemaakt (buiten 15 mrt t/m 15 juli), of vooraf op de aanwezigheid van actieve nesten moeten worden gecontroleerd. Dit botst dus waarschijnlijk met de voorwaarde dat er vanaf 1 april ongeschikt mag worden gemaakt voor vleermuizen.

Reactie op zienswijze:

Het ongeschikt maken van de te slopen flat aan de Kluizeweg is gericht op het ontoegankelijk maken van de ingangen van het kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis. In de voorschriften is aangegeven dat dit absoluut niet mag gebeuren in de periode 1 mei tot 15 juli. De ruimtes van het kraamverblijf zijn niet geschikt als nestlocatie voor vogels. De uiteindelijke sloop is gepland na het broedseizoen, dus wij zien geen aanleiding om op bovenstaande suggestie van uitstel van het ongeschikt maken in te gaan. Voorschrift 17 van deze ontheffing gaat in op het ontzien van broedende vogels.

8. Bij de verplaatsing van omvangrijke kolonies is monitoring door een ecooloog na afloop van de werkzaamheden een gebruikelijke eis. Op deze manier wordt een vinger aan de pols gehouden en volgen mogelijk aanvullende maatregelen om het behoud van de kolonie te garanderen. De plicht tot monitoring achteraf is wel opgelegd bij het renovatieproject, maar tot onze verbazing niet bij het sloop/nieuwbouwproject.

Reactie op zienswijze:

In de flat aan het Oremusplein is sprake van een kraamverblijf en een massawinterverblijf. In het complex aan de Kluizeweg is alleen sprake van een kraamverblijf. Bekend is dat gewone dwergvleermuizen gebruik maken van meerdere kraamverblijven gedurende een kraamseizoen, terwijl een massawinterverblijf in de regel elke winter permanent wordt gebruikt. Vandaar dat monitoring in geval van een winterverblijf in combinatie met een kraamverblijf meer voor de hand ligt.

9. Er bestaat een aanzienlijk risico dat door de huidige gang van zaken een achteruitgang van de populatie vleermuizen zal worden veroorzaakt, waarvoor de bij het renovatieproject opgelegde maatregelen mogelijk geen nut meer zullen hebben en in ieder geval onduidelijk zal zijn door welk van beide projecten een eventuele achteruitgang van de populatie vleermuizen zal zijn veroorzaakt.

Reactie op zienswijze

Zoals eerder gesteld zijn de mitigerende maatregelen als op zichzelf staande maatregelen opgenomen in de ontheffingen, dus dat er geen afhankelijkheid is tussen de mate van (individueel) succes bij beide projecten.

10. Na het indienen van onze zienswijze is gebleken dat de uitvoerder en de begeleidend ecooloog, aanwezig tijdens het vroegtijdig plaatsen van netten en de exclusion-flaps, niet op de hoogte waren van de voorwaarden uit het (niet definitieve) ontwerpbesluit. Hiermee werd althans

geen rekening gehouden. Ook op het ontbreken van de tijdelijke kasten was op dat moment geen actie ondernomen en zijn de daaruit volgende consequenties niet getrokken, terwijl niet over het hoofd te zien was dat de kasten verloren waren gegaan.

Reactie op zienswijze

Indien niet voldaan wordt aan de voorschriften van een verleende ontheffing, is het de taak van onze afdeling Handhaving om daarop in te grijpen. Dat is in dit geval gebeurd. Het voorval staat los van de juistheid van de bestreden ontheffing.

11. Indieners van de aanvullende zienswijze stellen voor om beide projecten te combineren en samen te werken op het vlak van mitigatie en planning van werkzaamheden, zodat kan worden gegarandeerd dat de kolonie vleermuizen altijd twee gebouwen als schuilplaats beschikbaar heeft, zoals ook in de huidige situatie het geval is. Op deze manier zal het risico op eventuele schade aan de vleermuizenpopulatie volgens indieners tot een minimum beperkt worden. Het lijkt niet meer dan redelijk om de kosten van mitigatie gezamenlijk te dragen. Verder lijkt het voor de hand te liggen dat de VvE, in de planning van de werkzaamheden en mitigatie, voorrang heeft, omdat de VvE de ontheffingsaanvraag ruim een half jaar eerder heeft ingediend, en er in dit project (vooralsnog) het meest wordt gecompenseerd. In dat geval zal Volkshuisvesting de sloopplannen dus moeten uitstellen.

Reactie op zienswijze

Het betreft hier twee aparte ontheffingen die zijn aangevraagd voor twee individuele projecten. In de ontheffingen zijn de aanvragen derhalve ook individueel getoetst en zijn er individuele mitigerende maatregelen voorgeschreven. Als beide initiatiefnemers zaken als maatregelen en planning aan elkaar willen koppelen zullen ze daar een nieuwe aanvraag voor moeten doen die wij dan op hun gezamenlijke uitvoering en impact kunnen toetsen. Het regelen van “voorrang” voor één van de projecten en financiële compensatie voor het project aan het Oremusplein, zoals hier gesuggereerd, kan niet afgedwongen worden via de ontheffing soortenbescherming.

Conclusie naar aanleiding van zienswijzen

Wij zien naar aanleiding van de ingediende zienswijze geen aanleiding tot aanpassing van het definitief besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

Overige verplichtingen

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
16 van 20

BIJLAGE 2 Ligging van plangebied

Figuur 1: Ligging van het plangebied Kluizeweg met daarin de te slopen flat (rood omkaderd).

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
17 van 20

Figuur 2: Ligging van de nieuw te bouwen flat aan de Kluizeweg te Arnhem (het rood omrande vlak).

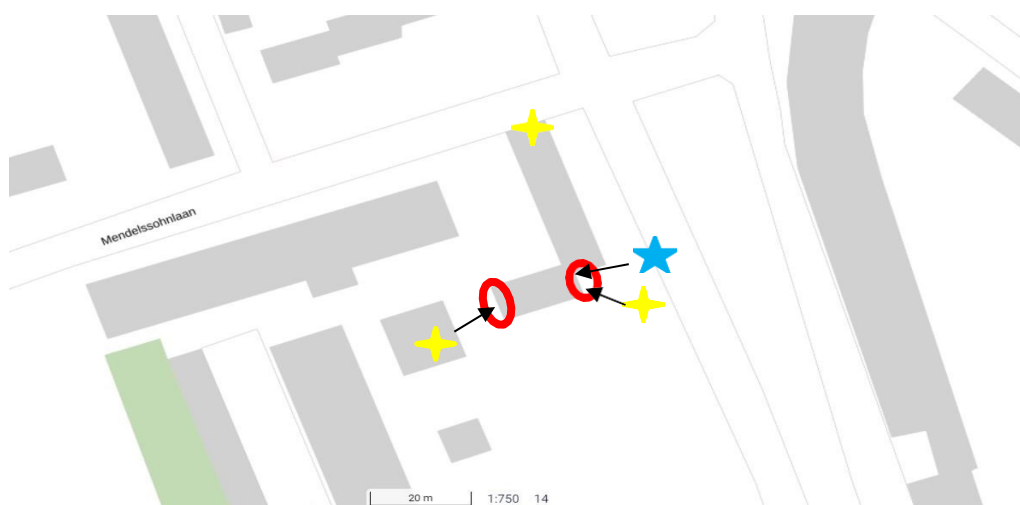

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
18 van 20

Figuur 3: Locaties van aangetroffen vleermuizen (gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis). De gele sterren betreft de paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en de blauwe ster betreft het zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis. De massakraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich ter hoogte van de rode cirkels.

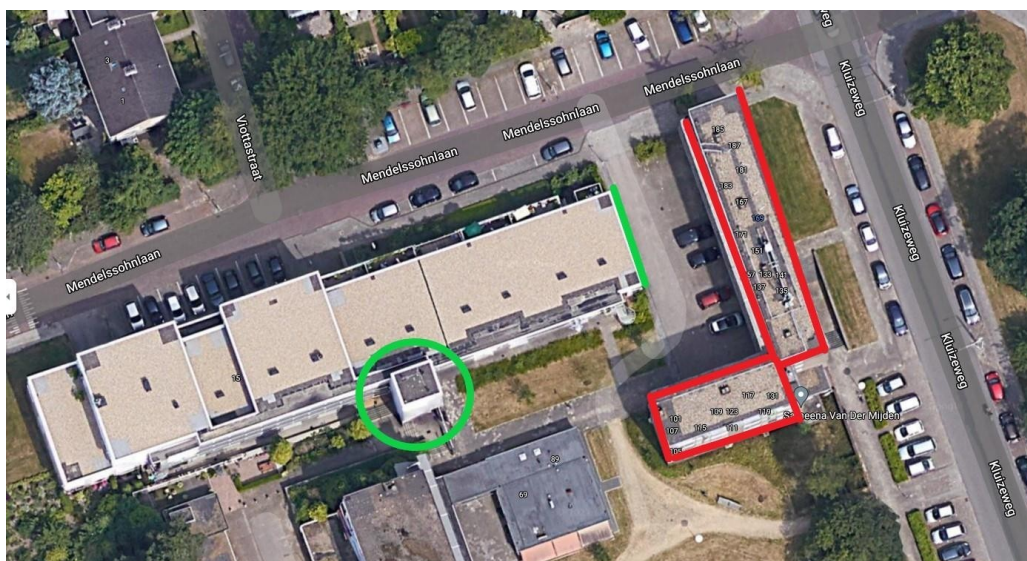
Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
19 van 20

BIJLAGE 3: Locatie van de tijdelijke kraamvoorzieningen voor de gewone dwergvleermuis.

Figuur 4: Locaties van aan te brengen 5 kraamkasten ter hoogte van groene arcering, ten opzichte van de te slopen flat (rode arcering).

Datum
21 april 2022

Zaaknummer
2021-010373

Blad
20 van 20

Figuur 5: Gedetailleerde locaties van aan te brengen tijdelijke kraamkasten van gewone dwergvleermuis.

